



VA/Luoma/ehr

3.10.1983

Työeläkelaitoksille

TYÖKYVYTTÖMYYSRATKAISUJEN ENNAKKOILMOITUSMENETTELYSTÄ

1. Yleistä

Työkyvyttömyysratkaisujen ennakoilmoitusmenettelystä saatujen kokemusten perusteella on todettu aiheelliseksi eräiltä osin muuttaa ja täsmentää aikaisempia ohjeita. Muutoksista on sovittu Kansaneläkejärjestelmän ja työeläkejärjestelmän edustajien kesken.

Ennakoilmoitusmenettely laajennetaan koskemaan myös sellaisia hylkäyksen jälkeisiä uusintahakemuksia sekä valitusmenettelyssä olevia hakemuksia, joissa aikaisempaan ratkaisuun on sovellettu menettelyä. Tavoitteena on näin välttyä tilanteilta, joissa yhteneväksi muodostunutta ratkaisua uuden käsittelyn yhteydessä seuraisi eriävät ratkaisut. Määräaikaisten eläkkeiden jatkohakemuksethan ovat vastaavissa tilanteissa jo kuuluneet menettelyn piiriin.

Muut tässä yleiskirjeessä olevat ohjeet ovat lähinnä täsmennyksiä aikaisempiin. Ohjeet tulevat voimaan välittömästi.

2. Määräaikaisten eläkkeiden päättymisaika

Kansaneläkelaitoksen ja työeläkelaitosten välisistä, ainakin huhti-toukokuussa käydyistä neuvotteluista noin puolet koski määräaikaisten työkyvyttömyyseläkkeiden päättymisaikojen eroja. Suurimmassa osassa tapauksia kysymys oli muutaman kuukauden erosta. Jotta määräaikaisten eläkkeiden päättymisaikojen eroja koskevat neuvottelut saataisiin mahdollisimman vähäisiksi ja koskemaan vain olennaisia eroja, on Kansaneläkelaitoksen ja työeläkejärjestelmän edustajien kesken sovittu seuraavasta menettelystä: Jälkimmäisenä ratkaisunsa tekevä eläkelaitos seuraa pääsääntöisesti ennakoilmoituksen pohjalta toisen eläkejärjestelmän eläkelaitoksen ehdottamaa pääteaikaa, jos ajatelluissa pääteajoissa on 1 - 2 kuukauden ero. Mikäli toisen eläkelaitoksen ilmoittaman pääteajan seuraaminen ei ole mahdollista, ratkaisusta neuvotellaan.

Mikäli kumpikin eläkejärjestelmä, tiedonsiirtoviiveestä johtuen toisen ratkaisusta tietämättömänä, on anta-

nut ennakkoilmoituksen eläkkeen myöntämisestä määräajaksi ja pääteajoissa on 1-2 kuukauden ero, noudatetaan sen eläkejärjestelmän ehdottamaa pääteaikaa, jonka ennakkoilmoitus on päivätty aikaisemmin. Jos ennakkoilmoitukset on päivätty samana päivänä, noudatetaan pääteaikaa, joka on myöhäisempi.

3. Määräaikaisten eläkkeiden jatkohakemukset

Määräaikaisen eläkkeen jatkamista koskevat ratkaisut kuuluvat ennakkoilmoitusmenettelyn piiriin, mikäli ensimmäiseen ratkaisuun on sovellettu menettelyä ja eläke on myönnetty kummastakin järjestelmästä samaksi määräajaksi tai siten, että päättymisajoissa on 1-2 kuukauden ero.

Yleiskirjeen 10/83 mukaisesti ennakkoilmoitusmenettely hoidetaan näissä tapauksissa puhelimitse. Työeläkelaitokset ilmoittavat ratkaisustaan Kansaneläkelaitoksen työkyvyttömyystoimistoon, puhelin 443087, 443182. Vertailuaika määrätään siten, että se päättyy kuukautta ennen määräaikaisen eläkkeen päättymisaikaa. Jos kuitenkin näin määrätyn vertailuajan päättymiseen on aikaa alle kaksi viikkoa, vertailuaika on kaksi viikkoa ilmoituspäivästä laskettuna.

Jos työeläkelaitos on saanut määräaikaisen eläkkeen jatkamista varten lääkärinlausunnon, jota siinä olevien merkintöjen mukaan ei ole toimitettu Kansaneläkelaitokselle, pyydetään lausunto toimittamaan välittömästi Kansaneläkelaitoksen työkyvyttömyystoimistoon (Et. Hesperiankatu 2, 00100 Helsinki 10).

Jos eläkettä on maksettu useammasta kuin yhdestä työeläkelaitoksesta, ennakkoilmoitusmenettelystä vastaavan työeläkelaitoksen tulee ilmoittaa eläkkeen jatkamista koskevasta ratkaisusta myös muille työeläkelaitoksille välittömästi sen jälkeen, kun vertailuaika on kulunut umpeen tai kun ratkaisusta on keskusteltu tai neuvoteltu Kansaneläkelaitoksen kanssa. Ilmoituksen voi tehdä puhelimitse tai lähettämällä kopion neuvottelumuistiosta.

Eläketapahtumailmoitukseen merkitään neuvottelutunnus N vain siinä tapauksessa, että ratkaisuehdotukset ovat olleet aluksi eriävät, jonka jälkeen ratkaisusta on neuvoteltu.

4. Uusintahakemukset

Jos eläkkeenhakijalle on kummastakin eläkejärjestelmästä annettu hylkäävä päätös, johon on päädytty ennakoilmoitusmenettelyä noudattaen, sovelletaan menettelyä myös siinä tapauksessa, että eläkelaitos uuden hakemuksen tai uusien lääkärintlausuntojen perusteella antaa hakijalle uuden päätöksen. Uudesta ratkaisusta ilmoitetaan toisen eläkejärjestelmän eläkelaitokselle puhelimitse. Vertailuaika määräytyy kuten ensimmäisen ratkaisun vertailuaika. Mikäli toisen eläkejärjestelmän eläkelaitoksella ei ole uutta lääkärintlausuntoa, se tulisi välittömästi sille toimittaa.

5. Hylkäävästä päätöksestä valitettu

Eläkelaitos voi hylkäävästä päätöksestä tehdyn valituksen vireilläollessa saada sellaista uutta sevitystä, jonka perusteella eläkelaitoksen kannanotto hakijan työkyvyttömyyteen muuttuu. Työeläkelaitos voi tällöin ryhtyä väliaikaisella päätöksellä maksamaan eläkettä jo ennen muutoksenhakuasteen ratkaisua. Kansaneläkelaitos voi vastaavissa tilanteissa pyytää hakijaa peruuttamaan tarkastuslautakuntaan tehdyn valituksen ja antaa oikaisupäätöksen tai ryhtyä väliaikaisella päätöksellä maksamaan eläkettä.

Mikäli hylkäävä päätös, josta on valitettu, on kuulunut ennakoilmoitusmenettelyn piiriin ja myös toisen järjestelmän ratkaisu on ollut hylkäävä, sovelletaan menettelyä edellä mainituissa tilanteissa myös eläkelaitoksen uuteen, myönteiseen ratkaisuun. Ilmoitusmenettely hoidetaan puhelimitse, vertailuaika on kaksi viikkoa. Eläkettä tulisi näissä tapauksissa kuitenkin ryhtyä maksamaan vain, mikäli neuvotteluissa päädytään samaan, myönteiseen ratkaisuun.

6. Lisäselvitykset

Kun eläkelaitos lähettää hakijan lisätutkimuksiin sen jälkeen, kun toinen eläkejärjestelmä on antanut ennakoilmoituksen työkyvyttömyysratkaisusta, mutta ennen vertailuajan päättymistä, ilmoitetaan asiasta puhelimitse kyseiselle eläkelaitokselle, jotta vertailuaika voidaan kumota. Puhelinilmoituksen lisäksi lähetetään tutkimusilmoituslomake ETK:n välityksellä, kuten yleiskirjeessä 30/80 on selostettu.

Jos eläkelaitos ei lähetä hakijaa lisätutkimuksiin, mutta hankkii tai pyytää muualta (esim. sairaalasta) lisäselvityksiä tai jos hakija itse ilmoittaa toimittavansa lisäselvityksiä, ilmoitetaan asiasta puhelimitse ennakoilmoituksen lähettäneelle eläkelaitokselle. Näin vertailuaika kumoutuu näissäkin tapauksissa. Lisäselvitysten saavuttua eläkelaitokset keskus-

televat tai neuvottelevat ratkaisusta puhelimitse. Kuittausta ei lähetetä. Eläketapahtumailmoitukseen merkitään N-tunnus vain, jos ratkaisusta on neuvoteltu.

Mikäli eläkelaitos saa lisäselvityksiä (esim. uuden lääkärinlausunnon) sen jälkeen, kun se jo on antanut ennakkoilmoituksen, mutta ei ole saanut kuittausta ja jos eläkelaitoksen ratkaisu uusien selvitysten johdosta muuttuisi aikaisemmasta, annetaan ennakkoilmoitukseen korjaus. Vertailuaika ei näissä tapauksissa muutu. Jos vertailuajan päättymiseen on aikaa vähemmän kuin kaksi viikkoa, asiasta ilmoitetaan toiselle eläkejärjestelmälle myös puhelimitse.

7. Ennakkoilmoitukset eräissä erikoistapauksissa

Yleiskirjeessä 10/83 annettuja ohjeita ennakkoilmoitusmenettelyn piiriin kuuluvista ratkaisuksista täsmennetään seuraavasti:

7.1. Osaeläkkeen muuttaminen täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi

Kun eläkkeensaaja hakee osaeläkkeen muuttamista täydeksi eläkkeeksi sairausvakuutuksen päiväraha-kauden jatkoksi, antaa työeläkelaitos ratkaisustaan ennakkoilmoituksen. Vastaavasti Kansaneläkelaitos antaa ennakkoilmoituksen ratkaisusta, joka koskee osaeläkettä saavaa vakuutettua.

Jos työeläkelaitos hylkää osaeläkkeen täydeksi muuttamista koskevan hakemuksen, voimaan jää osaeläke, jota ei pidetä ristikkäisenä ratkaisuna Kansaneläkelaitoksen myönteisenkään ratkaisun kanssa. Tällainen ennakkoilmoitusten ratkaisupari ei näin ollen johda myöskään varsinaiseen neuvottelutilanteeseen. Koska eläkkeenhakijan työkyvyssä on kuitenkin tapahtunut jonkinlaista muutosta, minkä seurauksena päivärahaakin on myönnetty, on eläkejärjestelmien kuitenkin aiheellista keskustella ratkaisusta ennen lopullista päätöstä.

Koska ennakkoilmoitusmenettelyä sovelletaan työeläkelaitoksissa toistaiseksi vain niihin ratkaisuihin, joissa eläke tulisi myönnettäväksi vahvistetun ensisijaisuusajan päättymisestä lukien, eivät ennen 1.1.1982 alkaneiden osaeläkkeiden täydeksi muuttamista koskevat ratkaisut kuulu menettelyn piiriin.

7.2. Eläkkeenhakija täyttää vanhuuseläkeiän tai kuolee ensisijaisuusaikana

Jos sairausvakuutuksen päiväraha-kausi jatkuu vakuutetun 65 vuoden iän täyttämiseen tai jos vakuutettu kuolee päiväraha-kauden aikana, ei oikeutta kansanelä-

kelain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen ole. Tästä syystä ei työeläkejärjestelmän työkyvyttömyyseläkeratkaisuihin tarvitse soveltaa ennakoilmoitusmenettelyä, jos sairausvakuutuksen päivärahan ensisijaisuusaika on ilmoitettu päättyväksi 65 vuoden iän täyttämiseen tai sen jälkeen tai jos eläkkeenhakija kuolee ennen ensisijaisuusajan päättymistä.

7.3. Työkyvyttömyys ei kestä vuotta

Jos Kansaneläkelaitos on antanut ratkaisustaan ennakoilmoituksen, jonka mukaan eläke myönnetään määräajaksi, työeläkelaitos antaa siihen kuittauksen (OE), jos työkyvyttömyyden ei arvioida kestävän vuotta ja työkyvyttömyyden on katsottu alkaneen vuoden sisällä ennen Kansaneläkelaitoksen ilmoittamaa päättymisaikaa. Muussa tapauksessa ratkaisusta neuvotellaan.

Jos työeläkelaitos ilmoittaa omasta ratkaisustaan (OE) ensin, Kansaneläkelaitos ottaa eläkelaitokseen yhteyttä, jolloin voidaan selvittää, ovatko ratkaisut eroavat.

8. Työkyvyttömyyden alkamisajan ilmoittaminen

Kun eläkehakemus on käsiteltävänä useammassa kuin yhdessä työeläkelaitoksessa, tarvitsevat muut eläkelaitokset myönteisen päätöksen antamista varten tiedon paitsi viimeisen eläkelaitoksen ratkaisusta, myös siitä, milloin työkyvyttömyyden on katsottu alkaneen.

Koska on toivottu, että tieto työkyvyttömyyden alkamisajasta saataisiin eläkelaitoksiin nykyistä aikaisemmassa vaiheessa, tulisi viimeisen eläkelaitoksen merkitä se jo myönteisestä ratkaisusta antamaansa ennako- tai kuittausilmoitukseen. Työkyvyttömyyden alkamisaika merkitään ennakoilmoituksessa eläketapah- tumakortin huomautuksia-ruutuun puhelinnumeron perään ja kuittausilmoituksessa lisätietoja-riville, esim "TK PVKKVU".

9. Rajoitussäännön soveltaminen

Kun eläkkeenhakija on kuulunut useamman työeläkejärjestelmän piiriin ja jos ns. viimeinen työeläkelaitos katsoo hakijan työkyvyttömäksi, mutta rajoitussäännön soveltamisen seurauksena antaisi hylkäävän päätöksen, tulisi eri työeläkejärjestelmien eläkelaitosten neuvotella ratkaisusta ennen kuin siitä ilmoitetaan Kansaneläkelaitokselle. Jos toisesta työeläkelaitoksesta tulisi maksettavaksi vain vapaakirjaeläke, ennakoilmoitusmenettelyn hoitaa viimeinen työeläkelaitoksesta. Jos sen sijaan toisen työeläkejärjestelmän

eläkelaitoksesta tulisi myönnettäväksi täysitehoinen eläke, tämä eläkelaitos huolehtii ennakkoilmoituksen antamisesta ja tarvittaessa neuvottelee Kansaneläkelaitoksen kanssa.

10. Ennakkoilmoituksen korjaus ja peruutus

Jos ennakkoilmoitus on annettu aiheettomasti tai virheellisesti (esim. ilmoituksen on antanut "väärä" eläkelaitos tai hakija ei haekaan työkyvyttömyyseläkettä) ennakkoilmoitus voidaan peruuttaa. Eläketapah-
tumakortin ruudun 62 ensimmäiseen osaruutuun merkitään tällöin tunnus 9 ja toiseen osaan tunnus P.

ELÄKETURVAKESKUS

Jouko Sipiläinen *Verkkokeskus*